Изх. № Ц-71/29.04.2013г.

ДО
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
ГРАД СОФИЯ

Относно: Правила за командироване на съдии, прокурори и следователи

СТАНОВИЩЕ

От името на Сдружение „Център на НПО в Разград“ и Национална НПО мрежа за гражданско наблюдение на съда, предлагам становище за Правила за командироване на съдии, прокурори и следователи – проект.

Подкрепяме категорично приемане на Правилата и смятаме документа за важна стъпка към решаване на кадрови въпроси и решение на проблема с липсата на равномерна натовареност в съдебната система.

В предложените Правила за командироване се открояват интересни идеи, които би трябвало да бъдат подкрепени, като е необходимо време да се докаже ефективност.

1. *Дефинират се две хипотези за командироване на магистрати;*
2. *Въвежда се изискване за писмено обяснение (мотиви) защо се налага командироване на конкретен съдия или прокурор – информация за натовареност на органа на съдебната власт и как ще се отрази командироването на дейността му.*

Същевременно Правилата не дават отговор на проблема със сериозната порочна практика с командироването на магистрати. **В преобладаващите случаи магистрат предварително уговаря сам командироването си с административния ръководител на съда или прокуратурата, където желае да работи.** След това двамата административни ръководители се разбират помежду си – единия се обажда на другия по телефона и го пита има ли нещо против и ще подпише ли положително становище. Можем да посочим само два случая, когато е отказано подобно командироване, заради принципни съображения.

Според нас в много случаи се използва нерегламентиран мек административен натиск, като се обажда висшестоящ ръководител и „настойчиво моли“ или грубо „нарежда“ низшестоящият ръководител да подпише положително становище и да командирова съдията или прокурора. Подобна практика е регламентирана и се прилага масово в органите на прокуратурата, която е централизирана и неделима.

Правилата не дават отговор и на широко разпространена практика през последните 4-5 години: новоназначени магистрати да бъдат командировани на следващия ден, след като положат клетва и встъпят в длъжност.

Например: кандидатът за районен прокурор на град Трън Антония Атанасова-Алексова, съдия в Районен съд – Дулово, командирована по „семейни причини“ в Районен съд – Радомир на следващия ден след назначаването ѝ.

Правилата за командироване на магистрати трябва да въведат достатъчно гаранции да не се злоупотребява с механизма на командироване. Това според нас трябва да направи Висш съдебен съвет, като административен и кадрови орган на съдебната система.

3. *За първи път се въвежда изискването административния ръководител да посочи писмено по какви критерии е избран командирования магистрат.*

Според нас е необходимо ВСС ясно и конкретно да дефинира всички възможни критерии за избор на командирован съдия, за да създаде еднаква рамка за всички 330 органа на съдебната власт с над 4500 работещи магистрати. Подобна регламентация ще избегне свободни интерпретации и ще улесни максимално административните ръководители в избора им.

4. *Посочени са четири хипотези за прекратяване на командироването, като гаранция за обективност, баланс и липса на злоупотреби.*

5. *Изрично е посочено, че след прекратяване на командировката магистратът се връща на заеманата длъжност. По този начин се предотвратява порочния модел за ново автоматично командироване на същия магистрат на друго „подходящо“ място.*

Ние ще следим внимателно как ще се прилага това изискване и каква ще бъде ролята на ВСС да балансира цялата система, заради различните по функции органи.

6. *ВСС въвежда регистър на командироването, като мярка за прозрачност.*

Посочването на седем позиции е заявка за подобряване на целия процес по командироване, като смятаме за важни последните две – мотиви и забележки. Не е ясно какво ще се записва в „забележки“.

<u>Коментар и предложения:</u>

Правилата не коментират какво се случва с над 200 командировани в момента магистрати[1] – по какъв ред ще бъдат третирани и как ще се регулира положението им, като се гарантира обществения интерес и нормалното функциониране на съдебната система.

Правилата за командироване не регламентират как се командироват магистрати в международни организации и мисии в чужбина. Според нас трябва да се реши по нов начин порочната практика разходите по командировки да се заплащат от бюджета на съда или прокуратурата, където работи магистрата.

ВСС трябва да анализира практиката до момента и международния опит, за да вземе решение, което не натоварва финансово съдилища и прокуратури, където не работи техен колега и същевременно те поемат и работата му.

[1] По публикации от средствата за масова информация.

В тази връзка ВСС трябва да изследва използват ли се участия в международни мисии, като мотив за командироване на магистрати от други съдебни райони на местата им. Не би трябвало да се създават нови порочни практики с привидно добри мотиви.

За ограничаване на лавинообразната тенденция за командироване предлагаме да се запише в Правилата: **един магистрат може да бъде командирован за не повече от шест месеца в една календарна година (12 месеца).**

Друг вариант е да се посочи максимален срок за командироване 12 или 24 месеца, без право на продължение на командироването или ротация (преместване на друго място). Според нас ротацията се използва в случаи на използване на влияние от командированите магистрати, които желаят да продължат „на всяка цена“ работа в избран от тях съд/прокуратура, но не биха искали да нарушават формално правилата за командироване.

Според нас е важно да се конкретизира обективно и точно целта на командироването на всеки конкретен магистрат. Прецизирането на целта и очакваните резултати за изпращане на магистрат да положи квалифициран труд в друг съд в същия или различен съдебен район, предполага механизъм за отчетност за извършената работа по време на командировката. Подобна отчетност би могло да се изисква от командироващия и/или приемащия председател на съда. Изискване за доклад е задължително според Наредбата за командировките в страната – чл.29.[2]

Правилата за командироване на магистрати не отговарят на много важен въпрос:

Какво се случва с магистратските семейства, които са командировани по „семейни причини“?

Необходимо е Висш съдебен съвет спешно да разгледа този сериозен проблем, който оказва много лошо влияние на съдебната система и усещането на гражданите за справедливост и прозрачност. Семействеността в съдебната система създава корупционна практика „непотизъм.“

Какъв проблем с кадрите или натовареността решават семейните двойки в съдебната власт?

Правилата за командироване на магистрати не дават отговор и на проблема с „кухите щатове“.

Заради липса на достатъчно съдебни дела/преписки се командироват обикновено съдии или прокурори по семейни причини в посочен от тях съд. Липсата на един или няколко магистрати от титулярния съд повишават действителната натовареност, като се създава впечатление за публиката за достатъчно работа.

Според нас от тази лоша практика се възползват поне 1/3 от всички органи на съдебната власт. Именно тази част от съдебната система има спорна ефективност и не доказва на 100% съществуването си.

Затова е важно и наложително ВСС да постави за обсъждане „съдебната география“ – границите на съдебните райони и броя на съдилища и прокуратури.

[2] В сила от 01.01.1987 г. Приета с ПМС № 72 от 30.12.1986 г. Обн. ДВ. бр.11 от 10 Февруари 1987г., изм. ДВ. бр.21 от 15 Март 1991г., изм. ДВ. бр.2 от 7 Януари 1994г., изм. ДВ. бр.62 от 11 Юли 1995г., изм. ДВ. бр.34 от 29 Април 1997г., изм. ДВ. бр.40 от 30 Април 1999г., изм. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2008г., изм. ДВ. бр.2 от 7 Януари 2011г.

Предлагаме Висш съдебен съвет да разгледа настоящата практика и да премахне термина „действителна натовареност“ от статистиката си. Има над 330 органа на съдебната власт с над 4500 магистрати, като всеки един има конкретно работно място според договора си.

Трябва да е ясно кой магистрат колко точно работи и какъв е резултата от труда му. Необходима е ясна професионална идентификция на магистратите в съдебната система и резултатите на всеки отделно. Посочването на личния принос ще насърчи професионалистите и ще подобри правораздаването.

Използваната от ВСС терминология „действителна натовареност“[3] създава предпоставки за двоен стандарт, стимулира развитието на „кухите щатове“ и увеличава лавинообразно броя на командированите съдии и прокурори.

Според нашите наблюдения действителната натовареност е сериозно препятствие за оптимизация на съдебната система[4], липсата на решение с обявяването на конкурси, съкращаването на излишните щатове и сериозния брой командировани магистрати по семейни причини.

Според нас командироването на над 200 магистрати[5] не стимулира Висш съдебен съвет да планира и обявява конкурси за свободните работни места и не се търси решение с големия брой работещи магистрати.

29 Април 2013г.

Град Разград

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Георги Милков

AMERICA FOR BULGARIA FOUNDATION
Фондация Америка за България

С подкрепата на Фондация „Америка за България”

Фондация „Америка за България” подпомага развитието и растежа на динамичен частен сектор в полза на свободна и демократична България. Основана през 2008 година, Фондацията е наследник на Българо-американския инвестиционен фонд, създаден от Правителството на САЩ чрез Американската агенция за международно развитие. Грантовете, които Фондация „Америка за България” предоставя, продължават отношенията на доброжелателство и приятелство между народите на САЩ и България.

[3] За целта на статистиката, като не е ясно кога и как е въведена – цел, мотиви, въздействие.
[4] Анализ и преструктуриране на 28 съдебни окръзи/райони – т.н. съдебна география; включва 330 органи на съдебната власт – съдилища и прокуратури (вкл. следствени отдели).
[5] По публикации от средствата за масова информация.